

# POLITIKEN

---

## Musikken er ved at forsvinde fra skolerne

I dag skal undervisningsministeren svare på spørgsmål om musikundervisningen.

### AF LEA WIND-FRIIS

De fleste kender fornemmelsen af at træde ind i en lomme, hvor koncentrationen tager over, og tiden ophører med at eksistere.

Når handlingen i en rigtig god bog pludselig viser sig at have ædt alt for meget af nattesøvnen. Eller når et spil, enten på computeren eller på boldbanen, sender dig videre og videre og videre, så du glemmer alt omkring dig.

### Lad børnene danse

På Utterslev Skole i København spurter eleverne i 2. a rundt i noget, der egentlig skulle være en cirkel, men som konstant mister sin form eller bliver brudt, fordi et par led i kæden snubler og falder eller løber mod strømmen i et øjeblikks forvirring.

Kæden af mørke hættetrøjer og lyserøde strømpebukser danser folkedans i netop sådan en tidslomme, der ophæver alle elementer, der ikke har med nuet at gøre. Det siger eleverne i hvert fald selv, da timen er ovre.

»Det er fedt at have musik, for man lærer rigtig meget, og man glemmer helt tiden imens«, siger Hector Carl Beck Topp på 8 år.

»Jeg kunne danse i en evighed!«, proklamerer en let uglet, langhåret Liva Sofie Sternberg, også 8 år.

Det kommer Liva Sofie Sternberg næppe til. Ikke i sin skoletid, i hvert fald.

### LÆS OGSÅ Musikundervisningen har fået kniven i skolerne

En rapport fra Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) har konkluderet, at musikfaget i folkeskolen ligger og raller som en fisk på land. Der bliver uddannet færre musiklærere, og det vejledende timetal i folkeskolen er faldet. Det bliver ikke bedre af, at mange folkeskoler ikke engang tilbyder det vejledende timetal, men ligger under.

Selv om rapporten blev offentliggjort for fire uger siden, har undervisningsminister Tina Nedergaard fra Venstre endnu ikke reageret på rapporten og har heller ikke ønsket at medvirke i denne artikel.

### »Alarmerende« udvikling

Men i dag, i et lokale på Christiansborg, langt fra folkedans og små madpakkehænders klasken på bongotrommer, bliver undervisningsministeren nødt til at komme med en reaktion på musikkens haltende tilstand.

I dette lidt mørke værelse, mellem Fællessalen og Socialdemokraternes gruppeværelse, har Uddannelsesudvalget kaldt Tina Nedergaard i samråd for at få svar på visionerne for musikfagets fremtid. Det sker på initiativ af blandt andre de radikales uddannelsesordfører, Marianne Jelved, der kalder udviklingen »alarmerende«.

»Det er en kultur, vi mister. En gammel kultur, som bliver symboliseret meget godt ved Højskolesangbogen. Hvis ikke vi viderefører den kultur, så mister vi den her fællesskabsfølelse omkring vores sangtradition«, siger Marianne Jelved.

»Jeg var ikke klar over, at der var så markant et fald i aktiviteterne, som rapporten fra DPU viser. Det er selvfølgelig ikke meningen. Eller, det håber jeg i hvert fald ikke. Og derfor er det relevant at spørge ministeren, hvad hun vil gøre ved det«.

Selv om ministeren altså er tavs, er rapporten også blevet læst med opmærksomhed af regeringen.

Venstres kulturordfører, Troels Christensen, der selv er tidligere musikhøjskolelærer, understreger, at det er »godt, at vi får fokus på musikmiljøet i folkeskolen«. Forud for samrådet med undervisningsministeren tilføjer han, at »der skal mere fokus på de kreative fag i kvalitetsrapporterne fra folkeskolen.

»Der er nogle udfordringer. Det erkender jeg«, slår han fast.

#### **Én musiktime om ugen**

Nedturen kan først og fremmest ses på, hvor mange timer det anbefales, at en skoleelev har i løbet af sin skolegang. For fyrré år siden var det 12 såkaldte ugetimer pr. elev – altså eksempelvis to timer om ugen på seks klassetrin. I dag er det samme tal røget ned på ni.

Dertil kommer, understreger professor Frede V. Nielsen fra DPU, der står bag undersøgelsen, at det reelle antal musiktimer er langt lavere. De ni egentlige timer er nemlig blot vejledende, og på nogle skoler er det faktiske antal musiktimer helt nede på fem.

Det svarer til én time om ugen i fem år.

#### **LÆS SIGNATUR Musikken spiller ikke længere**

»Det er vigtigt at have musik i skolen, for musik er en meget vigtig del af vores kultur. Hvis vi skal forstå vores egen kultur og blive ført ind i den, så hører musikken med. Læring i og om musik hører med til at udvikle sig alsidigt som menneske«, siger Frede V. Nielsen.

*Hvad er konsekvensen i dine øjne af mindre musikundervisning i folkeskolen?*

»Konsekvensen er et fattigere liv. Der er tendens til i øjeblikket, at vi kun dyrker de færdigheder, der er forbundet til vores intellekt. Og hvis man ikke får den anden side med, vores intuitive verden, vores følelsesverden, alt det, man ikke kan indramme verbalt eller med matematiske formler – så bliver man i gåseøjne et fattigere menneske«.

#### **Ro på gulvet**

På Utterslev Skole ligger 2. a i en rundkreds på gulvet.

Inden timen har de hjemmevant stillet skoene uden for døren, så der ikke bliver slæbt for meget snavs med ind. I musiklokalet står borde og stole nemlig ude i kanten af lokalet, så undervisningen foregår midt i det åbne rum.

»Ligger I godt? I må selv om, om I vil ligge på maven eller ryggen. Men det er rigtig vigtigt, at I holder øjnene lukkede«, siger musikhøjskolelærer Bjarne List Nissen, der rager højt op over de små i strømpesokker.

Han trækker over mod en vægreol med noder, instrumenter og et stereoanlæg, stadig med et øje mod gulvet, hvor der nogle steder er uro i geledderne.

»Så er det sidste chance for at flytte jer, hvis I kan se, at I ikke kan koncentrere jer med den ved siden af jer. Så må I skifte plads«, advarer han, inden han tæller ned til det øjeblik, hvor der bliver trykket på play.

Opfordringen om at skifte sidemand er der ikke rigtig nogen, der følger, men der er alligevel pænt stille, da Mozarts klarinetkoncert flyder ud i lokalet. Flere af børnene skyder underlæben frem med alvorlig mine, mens de ligger med lukkede øjne og hænderne på maven.

Enkelte skifter stilling, hvisker lidt eller fniser tæt med veninden ved siden af.

#### **Mozart på fodboldbanen**

»Hvor foregår musikken henne«, spørger Bjarne List Nissen ud i lokalet, da musikken er stoppet, og øjenlågene atter løftede.

Der ryger et par strittende pegefingre i vejret, og da det bliver tydeligt, at man ikke kan svare forkert på spørgsmålet, løfter de fleste hånden for at komme med deres bud.

»På en fodboldbane!«.

»I en dansesal!«

»I en film om Namia!«.

Klarinetkoncerten er et fast element i Bjarne List Nissens musikundervisning, for, som han siger: »Selv den mest umulige klasse falder til ro, når de hører netop dette stykke musik«.

I det hele taget er der en stor glæde ved at lære forbundet med musiktimerne, siger han.

»Jeg kan helt sikkert mærke, at det skaber en stemning, hvor de glemmer, at de er ved at lære noget. Selv om det handler om noder, pulsformemmelse eller sangteknik, så bliver det meget legende«, siger han om musikundervisningen.

Men inden lovsangen om musiktimerne bliver for hellig, skynder han sig at understrege, at musik ikke automatisk giver denne oplevelse: »Man kan også sagtens lave en meget rigid musikundervisning, som ikke giver den oplevelse, hvor timen er meget lærerstyret«.

Desuden er der visse myter om musikfagets herligheder, som der ikke er videnskabeligt bevis for.

#### **Myter og fakta**

Hvis børn bruger deres hjerner kreativt og musisk, bliver de også dygtigere til andre fag. Sådan lyder argumentet ofte, når musikfaget i folkeskolen debatteres, og det er en opfattelse, der har spillet en stor rolle i den politiske debat om musikundervisning i eksempelvis Tyskland, fortæller Frede V. Nielsen fra DPU.

»Der har været mange teorier om, at beskæftigelse med musik skulle have en effekt på boglige fag. Men altså, oversigten over forskning på området de seneste 50 år viser, at det nok er en overdreven forestilling, at musikundervisning skulle have den effekt«.

Børneflokket på Utterslev Skole virker ret ligeglade med, om musiktimen gør dem dygtigere til matematik og dansk. De er rykket hen på gulvet foran klaveret, hvor de åbner munden helt op for at synge en sang, der foregår på den afrikanske savanne.

Bjame List Nissen har selv skrevet den, og de lyse stemmer fortæller om en hanbavian med morgenhår og en flodhest, der strækker de »søvnige lå«.

Musiklæreren er også ligeglad med, at børn ikke nødvendigvis bliver bedre til de boglige fag, hvis de også lærer om og bruger musik. Det er alligevel ikke det, musikfaget handler om, siger han.

»I mine øjne er der kun ét argument for, hvorfor vi skal tilgodese musikfaget: fordi vi skal skabe et samfund, hvor børn sætter pris på musik«.

---

Ressource: <http://politiken.dk/kultur/musik/ECE1123074/musikken-er-ved-at-forsvinde-fra-skolerne/>

Offentliggjort: Nov 23, 2010 9:02 AM

© POLITIKEN.dk

# POLITIKEN

---

## Musikundervisningen har fået kniven i skolerne

Udviklingen betyder mindre sang fra vuggestuen og videre op i befolkningen, konkluderer forskere.

AF ANNE BECH-DANIELSEN

Der er skruet kraftigt ned for lyden fra de danske musiklokaler.

Børnehavebørnene mangler pædagoger, der har lært at spille, folkeskolebørnene får færre musiktimer, og helt danmarkshistorisk har gymnasireformen betydet, at studenterne for første gang siden middelalderens latinskoler kan få en studentereksamen uden at have modtaget undervisning i et af de store, gamle dannelsesfag, musik.

Det er en ny, temmelig alarmerende rapport fra Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) ved Aarhus Universitet, der så at sige slår på tromme for at få musikpædagogikken tilbage på de danske skoleskemaer – både i folkeskolen, på gymnasiet, på pædagog- og læreruddannelsen samt på universiteter og konservatorier.

Forskere har gennemgået udviklingen i dansk musikundervisning fra 1970 og 40 år frem, og de konkluderer direkte, at hele vores fælles musikkultur er på spil.

### Fagets nytteværdig

»Ud fra tankegangen om, at vi bygger på en fælles, demokratisk kultur, som vi kan være sammen om og forholde os til, er det et meget væsentligt tab«, siger projektlederen bag udredningsarbejdet, professor på DPU, Frede V. Nielsen.

Sammen med sine kolleger har han netop offentliggjort resultaterne af de fælles undersøgelser ved en konference i København, og der var noget at diskutere: Forskerne tegner i rapporten et overordnet billede af en musikundervisning, der trods undersøgelser og anbefalinger undervejs er skåret fatalt ned.

### LÆS OGSÅ DF siger nej til mere musik i skolen

»På nogle områder er der tale om forhold, der må karakteriseres som ødelæggende«, hedder det i rapporten, og blandt årsagerne til den dalende musikundervisning fremhæver forskerne blandt andet samfundets prioritering af 'hårde' fag efter Pisa-målingerne.

»Fag, hvor det er vanskeligt at måle nytteværdien, er kommet i klemme«, understreger Frede V. Nielsen.

### Pædagoger uden guitar

Særligt 'ekstremt galt' står det til med musikundervisningen på pædagoguddannelserne, fortæller professoren: Siden 1980'erne er den faldet med 79 procent, og de pædagogstuderende undervises stort set ikke i praktisk musikudøvelse, vurderer DPU-forskere.

Med en af forfatterne, lektor Sven-Erik Holgersens ord er musik på pædagoguddannelserne nærmest efterhånden »ikke-eksisterende« med de konsekvenser, det giver for børnene i vuggestuer og børnehaver.

I folkeskolen er 25 procent af musiktimerne forsvundet siden 1970, og endnu værre står det til i gymnasierne, hvor under en tredjedel af eleverne – eller kun 29 procent – undervises i musik, efter at gymnasireformen har gjort faget til frivilligt valgfag..

»Det er første gang i skolehistorien, man har droppet den obligatoriske musikundervisning. Opfattelsen af musik som et stort og obligatorisk dannelsesfag i gymnasiet går helt tilbage til latinskolerne, og i folkeskolen har man haft obligatorisk musikundervisning siden 1814. Men nu har vi lukket for ideen om musik som et fælles, almindelig gymnasiefag«, siger Frede V. Nielsen.

### Sociale kompetencer

Tendensen forstærkes af, at eleverne også får færre og mindre trænede lærere.

På læreruddannelserne er antallet af linjefagsstuderende med musik halveret bare siden 2006, blandt andet på grund af særlige regler for, hvilke fagkombinationer de studerende må vælge.

For gymnasieelevernes lærere tegner sig et lignende billede. På konservatorierne blev der eksempelvis i 2007 uddannet 35 procent færre musikpædagoger end syv år før.

De radikales Bente Dahl, der selv har en fortid som musikskoleleder, var blandt politikerne på konferencen i København i går. Hun er 'stærkt bekymret' og vil rejse sagen i Folketinget.

»Musik er en vigtig del af tilværelsen, og ud over det musiske optræner samspillet både sociale og kulturelle kompetencer«, siger Bente Dahl.

---

Ressource: <http://politiken.dk/kultur/musik/ECE1095832/musikundervisningen-har-faaet-kniven-i-skolerne/>

Offentliggjort: Oct 28, 2010 8:42 PM

© POLITIKEN.dk